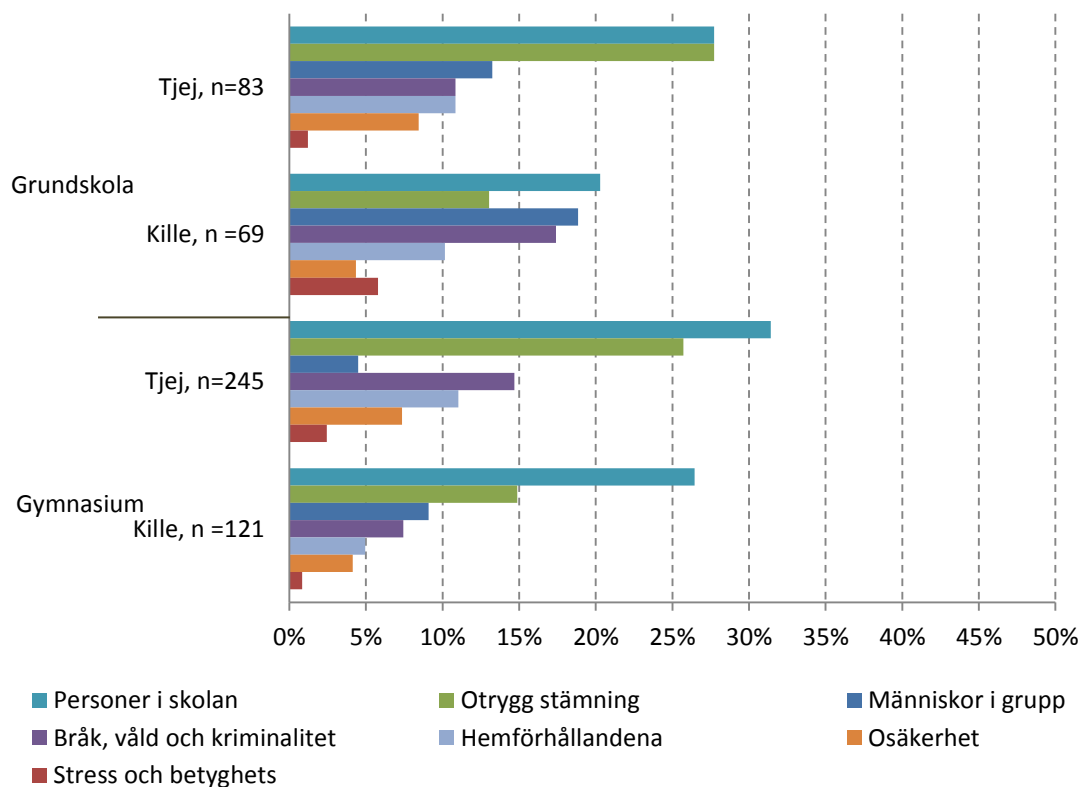

Vad får dig att känna dig otrygg?

I webbenkäten Om mig 2017 fick elever, i årskurs 8 på grundskolan och årskurs 2 på gymnasieskolan i Östergötland, svara på om de känner sig trygga i skolan och hemma. De som svarat att de aldrig, sällan eller ibland kände sig trygga i skolan eller hemma ombads att i fritext berätta vad som får dem att känna sig otrygga. Fritextsvaren är kategoriserade och sammanställda, och illustreras med citat.

Figur 1. Anledningar till att känna sig otrygg i skolan eller hemma. Data från Om mig 2017

"Elaka och dryga tjejer och killar i skolan."

"Onödiga och rasistiska kommentarer i klassen. Väldigt mycket sådant snack om homofobi, sexism och rasism."

"Många dricker energidryck, vissa luktar rök, många pratar med varandra på ett konstigt sätt, ibland låtsas-slåss vissa."

"Det är inte lugnt och många av eleverna är våldsamma. Det känns som jag kan bli skadad när som helst."

"Hemma bråkar jag och mamma, och pappa har träffat en ny tjej vilket känns konstigt för mig."

"Blyghet, orolig för vad folk ska tycka, rädd att vara mycket sämre än alla andra."

"Stress, ångest. Ofta över att få uppmärksamhet som man inte vill ha."

Betydligt fler ungdomar har svarat att de är otrygga i skolan än hemma. Alla kategorier utom en rör därför skolan. De vanligaste anledningarna till att ungdomar känner sig otrygga i skolan är personer i skolan och otrygg stämning. Personer i skolan syftar exempelvis på äldre elever, klasskompisar och lärare. Otrygg stämning kan innebära att folk snackar skit, att man känner sig ensam och att bli utsatt för mobbning.

Elever som hänger i korridorerna, okända människor och folk som röker/använder droger ingår i kategorin människor i grupp, som anges vara en vanlig orsak till otrygghet i skolan, speciellt bland elever i gymnasiet. Bråk, våld och kriminalitet, som även innefattar hot och att personer bär vapen, är också en orsak till otrygghet i skolan. Liksom osäkerhet i form av social fobi, att känna press att se bra ut och rädsla för stå i centrum. En mindre andel ungdomar associerar otryggheten i skolan till allmän stress över läxor och prov och betyghets.

De ungdomar som svarat att de är otrygga hemma beskriver framför allt att det är föräldrar, syskon och bråk som skapar otrygghet. En stor andel elever har också uppgett att de inte vill berätta vad som gör dem otrygga.

Det är betydligt fler ungdomar som är otrygga i skolan än hemma. Ungdomar med annan könsidentitet (AK) är mest otrygga, men även tjejer är mer otrygga än killar. Tryggheten i skolan ökar i gymnasiet medan tryggheten hemma är ungefär densamma oavsett ålder.

Tabell 1. Andel elever som ibland/sällan eller aldrig är otrygga i skolan och/eller hemmet. Data från Om mig 2017.

		Ibland/Sällan/Aldrig Trygg i skolan (%)	Antal (N)	Ibland/Sällan/Aldrig Trygg hemma (%)	Antal (N)
Grundskolan årskurs 8	Tjej	26	1730	6	1738
	Kille	15	1725	4	1733
	AK	40	48	19	48
Gymnasieskolan årskurs 2	Tjej	15	1480	6	1498
	Kille	11	1454	6	1464
	AK	28	39	13	39

2014 innehöll Om mig- enkäten en liknande följdfråga om när och var man har känt sig otrygg. Det vanligaste svaret var då att man känt sig otrygg i olika situationer som till exempel när man går själv ute och det är mörkt, när folk är fulla i ens närhet eller när man träffar främmande människor. Flera nämnde specifika platser som bussen, tågstationen, innerstaden eller olika bostadsområden. Skolan beskrevs även då som en otrygg plats av många. I hemmen uppgavs fulla föräldrar och bråk inom familjen skapa otrygghet och liten andel ungdomar upplevde även internet som otryggt.

Webbenkäten *Om mig* är ett samarbete mellan länets kommuner, Länsstyrelsen Östergötland och Region Östergötland. Mer information: <http://vardgivarwebb.regionostergotland.se/ungdomsenkat>

Region Östergötland (2017). Centrum för verksamhetsstöd och utveckling. Om mig. Artikel 16: Otrygghet